

# PERSPEKTYWNIK

## KOALICJI WŁĄCZ CZYSTĄ ENERGIĘ DLA POLSKI

### TERMICZNE PRZEKSZTAŁCANIE ODPADÓW Z ODZYSKIEM ENERGII



Unia Europejska chce by coraz mniej śmieci trafiało na wysypiska. Ale jak zagospodarować części odpadów stanowiących frakcję resztkową po procesach sortowania i recyklingu? Odpowiedzią na to pytanie mogą być instalacje do termicznego przekształcania odpadów z odzyskiem energii (ITPOE).

Instalacje te cechują się stosunkowo niską emisyjnością w porównaniu do konwencjonalnych metod generowania energii pochodzącej z węgla. Ich zaletą jest też to, że eliminują potencjalne ryzyko emisji szkodliwych substancji powstałych w wyniku składowania bądź niekontrolowanych pożarów składowisk. Zważywszy na to, że Unia Europejska dąży do zmniejszenia odsetka składowanych odpadów, obok recyklingu to właśnie termiczne przekształcanie odpadów z odzyskiem energii stanowi właściwą odpowiedź. Tym bardziej, że rośnie popyt na energię, w tym jej import. ITPOE mogą być cennym uzupełnieniem krajowego systemu energetycznego. Stopniową rozbudowę instalacji termicznego przetworstwa odpadów przy wykorzystaniu technologii kogeneracyjnych rekomenduje w przypadku naszego kraju Polski Instytut Ekonomiczny w raporcie pt. „Czy zaleją nas śmieci?” (z sierpnia 2020 r.). W dokumencie proponuje się, aby rozmieszczenie instalacji na terenie kraju było możliwie równomierne i uwzględniało zróżnicowaną gęstość zaludnienia.

Aktualnie w Polsce sieć ITPOE dopiero się rozwija. W ramach Koalicji „Włącz czystą energię dla Polski” postanowiliśmy, na forum Zespołu Regulacyjnego, oszacować potrzeby inwestycyjne. Oparliśmy się na danych dotyczących ilości odpadów wymagających zagospodarowania. Z obliczeń wynika, że zasypanie luki inwestycyjnej w tzw. waste to energy będzie wymagało poniesienia nakładów w wysokości ok. 12 mld zł. O tych kalkulacjach, a także o związanych z nimi oczekiwaniach wobec decydentów oraz o potencjalnym wpływie regulacji unijnych na chęć zasypania luki w waste to energy, wypowiedziała się **Eliza Krzysteczko, Manager ds. Regulacji w Fortum Power and Heat Polska Sp. z o.o.:**

*Gospodarka odpadami w Unii Europejskiej jest regulowana poprzez pakiet dyrektyw zmieniających główne dyrektywy odpadowe, tzw. dyrektywy GOZ. Regulacje te zostały przyjęte w maju 2018 i zakładają m.in. zwiększenie celów w zakresie przygotowania odpadów komunalnych do ponownego użycia i recyklingu do poziomu 65% oraz maksymalny dopuszczalny poziom składowania odpadów komunalnych w ilości nie przekraczającej 10% masy wytworzonych odpadów komunalnych od 2035 roku. Oznacza to, że nie tylko teraz, ale również w przyszłości będzie istnieć potrzeba zagospodarowania części odpadów stanowiących frakcję resztkową po procesach sortowania i recyklingu. Odpowiedzią na tę potrzebę są procesy termicznego przetwarzania odpadów komunalnych z odzyskiem energii w instalacjach Waste-to-Energy (WtE).*

*W Polsce funkcjonuje 9 Instalacji Termicznego Przetwarzania Opadów z Odzyskiem Energii o wydajności ok. 1 380 000 ton rocznie, a obecnie powstają kolejne trzy. Jednak potrzeby inwestycyjne są ogromne. Według opublikowanego przez Ministerstwo ds. Klimatu i Środowiska Krajowego Planu Gospodarki Odpadami luka inwestycyjna w zakresie instalacji WtE jest prognozowana na poziomie ok. 3 000 000 ton rocznie. Analizując dotychczasowe postępowania przetargów, w zakresie budowy instalacji WtE członkowie Zespołu Regulacyjnego Koalicji „Włącz Czystą Energię dla Polski” oszacowali, że wysokość nakładów finansowych potrzebnych do pokrycia tej luki wynosi 12 mld złotych. Nakłady te są niezbędne, gdyż brak wystarczających mocy przerobowych instalacji termicznego przekształcania odpadów jest niebezpieczny*

dla środowiska, skutkuje m.in. licznymi pożarami ich magazynów oraz nielegalnym usuwaniem na składowiska.

Zgodnie z nowymi regulacjami, Unia Europejska nie planuje wsparcia finansowego dla nowych instalacji WtE. W całej Unii Europejskiej funkcjonuje już ok. 500 instalacji WtE stąd potrzeby inwestycyjne pozostałych krajów są już w większości zaspokojone. Rozwiązaniem – przynajmniej częściowym – problemu luki w Polsce są inwestycje podmiotów prywatnych. Dobrym przykładem może być rozważana przez Fortum inwestycja pod Wrocławiem. Oddalona od najbliższych instalacji tego typu w Krakowie czy Poznaniu, ma pomóc całemu Regionowi Wrocławskiemu w zagospodarowaniu zalegających na wysypiskach odpadów, przy jednoczesnym odzysku energii i ciepła. Fortum planuje wydać 700 mln złotych na instalację, która w założeniach ma przetwarzać 195 000 ton frakcji reszkowych odpadów rocznie, jednocześnie odzyskując z nich 51 MW energii termalnej oraz 20 MW energii elektrycznej”.

## CO SPOWALNIA INWESTYCJE W INSTALACJE TERMICZNEGO PRZETWARZANIA ODPADÓW?

Nie tylko nakłady finansowe są palącym problemem branży Waste to Energy. Inwestorzy potrzebują jasnej i jednoznacznej deklaracji ze strony polskiego rządu popierającej inwestycje w ITPOE. Za tymi deklaracjami powinny też iść wytyczne dla publicznych instytucji, które odpowiadają za finansowanie inwestycji w obszarze ochrony klimatu i środowiska.

„Bardzo potrzebne są także kampanie informacyjne promujące ideę wytwarzania energii i ciepła w kogeneracji z wykorzystaniem odpadów jako istotny element gospodarki odpadami. Należy podkreślić, że przetwarzanie odpadów nie stoi w kontrze z realizacją celów recydingowych, a raczej ją uzupełnia” – **mówi Piotr Wołejko z Pracodawców RP, sekretarz Zespołu Regulacyjnego przy Koalicji „Włącz czystą energię dla Polski”**. Wskazuje on także na inne bariery: - „Branża zwraca uwagę na niejasne i niespójne postanowienia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które są w różny sposób interpretowane w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego. Problematyczne są też niestabilne i często zmieniające się przepisy prawa – ustawy i rozporządzenia. Trudno jest coś długofalowo zaplanować w sytuacji, gdy w ciągu roku warunki gry zmieniają się nawet kilka razy. Do powyższej listy kłopotów należy dodać „prozę biurokratycznego życia”, czyli długi czas uzyskiwania decyzji środowiskowych oraz pozostałych pozwoleń administracyjnych”.

Zespół Regulacyjny swoje szacunki dotyczące luki w waste to energy zawarł w ramach stanowiska dotyczącego nowelizacji Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2022, które zostało przekazane na ręce Ministra Klimatu i Środowiska. W dokumencie podkreślono, że inwestycje w ITPOE powinny być promowane również w kontekście ich zbieżności z celami Polityki Energetycznej Polski 2040 (PEP 2040). Dokument ten propaguje zwiększenie „wykorzystania ciepła wytworzonego w instalacjach termicznego przekształcania odpadów w ciepłownictwie systemowym (głównie w CHP) – w odróżnieniu od domowych pieców, spalarnie odpadów wyposażone są w wysokoefektywne instalacje oczyszczania spalin, a bardzo wysokie temperatury zapewniają wypalenie większości części lotnych. Przy zachowaniu unijnej hierarchii sposobów postępowania z odpadami, termiczne przekształcanie odpadów wpisuje się w ideę gospodarki o obiegu zamkniętym”. Dodatkowo zgodnie z celami PEP 2040, przetworzenie odpadów w ich biodegradowalnej frakcji przekłada się na zwiększenie udziału odnawialnej energii w ciepłownictwie, przyczyniając się do realizacji przez Polskę celów dyrektywy 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych. Przetwarzanie odpadów to również sposób na optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych, a to kolejny cel szczegółowy PEP 2040.

## WNIOSKI

Działając na rzecz realizacji unijnych celów związanych z Zielonym Ładem, Polska powinna realizować szereg działań i inwestycji, w tym rozwijać sieć ITPOE. Aby było to możliwe, potrzebne jest usunięcie barier prawnych oraz dyskusja na temat źródeł finansowania.



Koalicja Włącz Czystą Energię dla Polski ma na celu współpracę, dzielenie się dobrymi praktykami, wymianę doświadczeń, a przede wszystkim promocję rozwiązań, które pomogą Polsce w osiągnięciu celów wskazanych w Europejskim Zielonym Ładzie. Działania podejmujemy z myślą o korzyściach dla społeczeństwa i rozwoju gospodarczego Polski, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju energetyki opartej na zasadach Gospodarki Obiegu Zamkniętego.

Jeżeli Twoja organizacja wspiera Gospodarkę Obiegu Zamkniętego, dąży do efektywności energetycznej i uważa, że czas włączyć czystą energię dla Polski to skontaktuj się z nami i dołącz do nas.

Koalicja Włącz Czystą Energię dla Polski przy



[www.wlaczczystaenergie.pl](http://www.wlaczczystaenergie.pl)

[czystaenergia@pracodawcyrp.pl](mailto:czystaenergia@pracodawcyrp.pl)

+48 22 518 87 00